

pártunknak vezérét és mint az Esterházy-kabinetnek a haza és király boldogságát szolgáló választójogi törvényjavaslat előkészítésével megbízott minisztert.

Az előkészítő értekezleten jelen voltak: dr. Balassa Ármin, dr. Fülöp Zsigmond, dr. Vág Sándor, Donáth Ignác, Dimand Frigyes, Singer Antal, Kálmán Zsigmond, Frank József, Tölgyes Gyula, Kertész Márk, Mezei József, Szeresy Ferenc, Geigner József, Hoffmann Ignác, Abonyi Mihály, Grünbaum Ignác, dr. Lugosi Döme, Heine Henrik, Künsztler Jakab, Ungár Samu, Radó Ödön, Arany Károly, Fabritzky István, Kardos Mihály és Pap Gábor. Levélben jelentette be csatlakozását Almássy Endre szinigazgató, Bródy Mihály tanár, Löffler Oszkár, Buchwald Henrik és Gerő Ármin.

Az értekezlet 10 órakor ért véget.

Szocialis biztosítás.

— A betegségi segélyekről. —

A már negyedik éve folyó rettenetes világháború a magyar munkásbiztosításra is éreztette hatását, bár nem olyan mértékben, mint azt a háború kitörésekor képzeltük. A mozgósítás első napjaiban meg voltunk győződve, hogy a munkaadók és biztosítottak tömeges bevonulása, valamint a betegsegélyezési balesetbiztosítási járulékhátralékok behajthatatlanná válása az intézményt alapjában megrendíti és csak erős állami támogatás lesz képes azt legalább mai szervezetében és kiterjedtségében fenntartani. Mindezen aggodalmak azonban, — mint azt már megállapítottuk — csaknem teljesen alaptalanok voltak, mivel a kerületi pénztárak, dacára annak, hogy úgy munkaadó, valamint biztosított tagjaik, országsszerte 40%-kal csökkentek, — teljesítő képességükben változatlanok maradtak, hanem anyagilag még konszolidálódtak.

A várvavárt békét az államok demokratizálódása hozhatja meg. Ennek természetesen

következménye, helyesebben ezzel karöltve járt a népjóléti intézmények létesülése. Az elsők ezen intézmények között természetesen a munkásosztályt legközelebből érdeklő szocialis biztosításnak kell lenni. Itt az ideje tehát, hogy a háboruban fényesen bevált magyar munkásbiztosítást a jelen társadalmi és gazdasági viszonyoknak megfelelőleg fejlesszük.

Az utóbbi hónapok alatt a parlamentben is több figyelem fordították a munkásbiztosításra, sőt a kormány az 1917. VII. t.-c.-ben felhatalmazást is kapott a munkásbiztosítás kielégítőbb kérdéseinek a háború tartamára leendő rendezésére. Ez az átmeneti intézkedés csak a biztosításalapjául szolgáló bérhatár és a betegsegélyek mérvének módosítására, valamint az önkormányzati szervek jelenlegi működésére vonatkozik, de korántsem öleli fel azt a kört, amelyet már most fel kellene ölelnie, hogy a munkásbiztosítás a háborúnak reá háruló természetes hatását kálja s ezenfelül a kereskedelmi és ipari érdekeltség nagyobb megterhelhetése nélkül a segélynyújtás terén a maximumot szolgáltatassa.

A rendkívüli viszonyok kérdései között legégetőbb a biztosítási értékhatár kiterjesztése, a napibérosztályok ehhez mért megváltoztatása és a segélyek felemelése. A pénz vásárló erejének a csökkenése úgy a közhivatalnokoknál mint az ipari, gyári, és kereskedelmi alkalmazottaknál a fizetéseket tapasztalataink szerint 50-60 százalékkal emelte. A betegségi biztosítás eddigi határa évt 2400, illetve napi 8 korona volt. Az illetmények fentjelzett nagyobbodása folytán az a helyzet állott elő, hogy a pénztár tagjainak jórésze, elsősorban épen azok, kikre nézve a betegségi biztosítás a legfontosabb, mint a napszamosok és hetibéresek, *kiestek a biztosítási kötelezettség alól.* A fentjelzett illetményemelkedések dacára a pénztári tagok jövedelmei az árak rohamos emelkedése folytán aránytalanul kisebbek, mint a háborút megelőzőleg voltak. Ma, amikor egy jobb jövedelmű embernek is legnagyobb gondja a mindennapi élelem beszerzése, a pénztári tagság elvesztése folytán hogyan gondoskodhauk az a minimális jövedelmű ipari, gyári és kereskedelmi alkalmazott orvosról és gyógyszerőrrel? A társadalomnak eme legjobban sújtott csekély fix fizetésű emberei,

kik semmit át nem tudnak háritani, mindent maguk fogyasztanak, rosszul táplálkoznak, ideg-erejük és munkaképességük állandóan kockán forog, a folytonos gond, az erős munka, a táplálkozás hiánya szervezetük ellentálló képességét napról-napra csökkenti, semmiesetre sem nélkülözhetik a betegségi biztosítást. S mégis azt látjuk, hogy a felhatalmazási törvény dacára a kormány mindezeideig késik legalább a betegsegélyezés e részének sürgős reformjával. A biztosítási értékhatárt az eddigi 2400 koronával szemben legalább is 4800 koronában, a minimális táppénzsegélyt pedig a mai minimumnál jóval nagyobb összegben, legalább is napi 2 koronában kellene megállapítani olyképen, hogy a táppénz ne az átlagos kereset felét adja, hanem legalább is megközelítőleg pótolja a beteg munkás elvesztett keresetét. Ezzel kapcsolatban természetesen egyéb betegségi segélyek is, (temetkezési segély stb.) megfelelően emelendők volnának.

Különösen figyelemreméltó e segélynek között az *anyasági védelmet szolgáló gyermekágyi segély.* E segélynek ezideig a táppénznek megfelelő mérvben szolgáltatott ki gyermekágyas alkalmazottak részére 6 hét tartamára. Különbséget a táppénz és gyermekágyi segély között a folyósítás előfeltételében találunk, a táppénz folyósításának előfeltétele ugyanis valamely betegség következtében elő álló munkailletve keresetképtelenség, a gyermekágyi segély azonban még keresetképtelenség esetén is jár minden szülőnőnek s célja, hogy a gyermekágyas nő még munkaképesség esetén is legalább 6 hétig tartózkodjék a munkától. Ha tehát ennek célja a szülőnőket 6 hétig kimélni a munkától, akkor ezeknek legalább is ezen 6 hét alatt azt a jövedelmet kell biztosítani, amellyel lebetegedésük előtt egy meghatározott ideig bírtak.

A betegségi segélynek között szereplő szülésznői díj eddig kizárólag a tagok részére a hatóságilag megállapított összegben folyósítottat, ez azonban oly csekély volt, hogy rendszerint a tagoknak kellett azt kipótolni. Ezen visszas állapotok megszüntetése céljából a szegedi pénztár az elmúlt hónapban *120 százalékkal emelte fel a szülésznői díjat,* mely összeg ezentúl közvetlenül a szülésznők kezéhez fog folyósítani.

— Hozzák már azt a kapucinert, megöregszem, amíg maguk ideérnek.

A többiek alig tudtak a csodálkozástól hová lenni. Kellemetlenül feszengtek helyükön és elment a kedvük egyszerre a bizalmaskodástól. Végül is a tanár ur, aki nagy diplomatának tartotta magát, óvatosan megörte a csön-det:

— Csakhogy már maga is megkerült Fodor ur!

— Talán nem tetszik? — válaszolt gyorsan Fodor és dühösen kapta fel fejét a kapuciner fölül.

Néhány pere telt el még hasonló diskurzus közben és mindenki elszállingózott az asztaltól szép diszkrétén. Ketten maradtunk csak és már én is azon tanakodtam, hogy a fakép-nél hagyom Fodort, amikor valamivel nyájasabbban megszólalt:

— Hát aztán mi ujság nálatok?

— Nálunk nem sok. De mi ujság nálad? Mi történt veled, mi játszott bele az életedbe annyira, hogy alig ösmerünk rád. Hol van a te régi kedélyed, mosolyod?

Fodor az utcára bámult. Kint a nyári alkonyat aranyban pompázó sugarai borultak a lombos platánfákra és a tükröablak fénytengerében jólösmert arcok bukkantak föl és tűntek tova. A szembenlévő kis park közepén nyugodtan állott a szobor karfafont kézzel, mellette az ósdi sárgaház ormán nemzetiszínű zászló lengedezett lanyha kényelemmel. A tér másik oldalán az alacsony villamoskocsik siklottak sietve kapaszkodón előre. Fodor figyelmese nézte egy darabig a régi emlékek meg-elevenedését, majd hirtelen felengedett arcán a fagyos nyugalom és ismét a régi szentimentális, kedves flu lett.

— Tényleg, milyen is az ember — mon-

dotta. — Más viszonyok között, más emberek közt mennyire megváltozik. Színészek vagyunk mindannyian és gyönyörűséget leünk abban, ha igazi önünktől függetlenül kis játékokat játszhatunk és mindenki előtt más-más színben tűnünk fel.

Egy kissé elgondolkodott, aztán folytatta:

— De itéld meg az én átváltozásom... Lercngyoltan, betegen és nyomorogva kerültem egy tábori kórházból Prágába. Idegen népek, idegen szokások közé, ahol még a nyelvet sem értettem és amikor németül megtudtam magam némileg értetni, akkor láttam csak, hogy milyen más ott a felfogás mindenben.

— Két hét múlva felgyógyultam és beosztottak egy ottani irodába. Sem barátom, sem ismerősöm, senkim sem volt az egész városban. Egyedül kóboroltam esténként a zegzugos utcákon. Zord kinézésű, kiméletlen idegenek húztak el melletttem és olyan árva voltam. Szorongva néztem a rideg háztömböket, a bankok és gyárak ágaskodó palotáit. Eszembe jutott, hogy mindennek, amit csak köröttem látok, van gazdája, a legsötétebb bérházaknak is vannak lakói, a lakóknak családjuk és én sehová sem tartozom, rólam senki sem tud, engem észre sem vesznek.

— Néhány korona volt csak a zsebembe és ekkor úgy éreztem, hogy pusztán azok a szakadt, rongyos pénzdarabok kötnek az emberi társadalomhoz: hogy azok nélkül kivert kutya lennék, amely megdögölhet egy végső vágyakozásban az elhagyott utak szélén. Szomoruan, a fájdalom és bánat eksztázisába merülten barangoltam az ósdi városnegyeden keresztül és késő este volt már, amikor betértem egy bartáságos külsejű, tiszta kis ven-

déglőbe vacsorázni. A vendéglő már üres volt és a szomszédos asztalnál ült csak egy filigrántermetű, bájos, szóke leány... Elza!

Fodor itt elhallgatott, gyorsan cigarettát vett elő, rágyújtott, szemei csillogni kezdtek, aztán folytatta:

— Elza, a vendéglősnek a leánya. Két nap múlva megösmertünk. Mikor megtudta, hogy magyar vagyok, az örömtől azt sem tudta, mit kezdjen velem. Mindjárt kiöntötte a szive keservét. Elmondta, hogy ők németek és három év óta élnek a csehek között, de egy igazi férfire nem akadt közöttük. A magyarokról sok szépet, jót hallott, azok erősek és bátrak... És rám nézett bizakodó, forró tekintettel.

Egyszerre világosodni kezdett előttem Fodor átalakulása.

— És te, — mondtam, — nem akartad lerontani hitét. Megtagadtad nyájás természetedet és erős, férfias, bátor lettél.

Fodor igenlően bólintott:

— Sőt, — folytatta, — később majdnem durvának kellett lennem. Megkövetelte tőlem, hogy parancsoljak és erőszakosan lépjek fel másokkal szemben is. Megbarátkoztunk, összemegledtünk az idegenben és ami eleinte nagyon nehezen ment, később csaknem második természetemmé vált. Nem érzem már magam elhagyatottnak és amikor este fáradtan megyek el hozzájuk, az ajtó előtt zord ábrázatot erőszakolok magamra és köszönés helyett dühös kiállással állítok be:

— Wo ist meine Braut?

Itt elmosolyodott Fodor, régi, barátságos mosolyával. Az orra megint piszebbnek látszott, szemeiből a derű barátságos fénye su-